

Vas Bence

Octavio Lafourcade gitárművész 2014. március 3-án adott hangversenyt a Liszt Ferenc Hangversenyteremben a Zeneművészeti Intézetben.

Octavio Lafourcade guitarist gave a concert in the great hall of the Pécs University Liszt Institute of Music on 3 March 2014.

Octavio Lafourcade guitarist gave a concert in the great hall of the Pécs University Liszt Institute of Music on 3 March 2014. In the first half of the event he played his vihuela that made the audience raise numerous questions even during the concert. In the second half Octavio played guitar works from the 15th and 18th centuries on a baroque guitar.

A hangverseny első felében *vihuelán* játszott a művész és ekkor, már a hangverseny közben is számos kérdés hangzott el a közönség részéről, mivel a tolmács, aki spanyolról fordított, igen közvetlen hangnemben szólította meg a közönséget. A hangverseny második felében pedig barokk gitáron csendültek fel korabeli gitárművek.

Nehéz a vihuela, e csodálatos hangszer hangjáról beszélni. Olyan ez, mintha a tojás ízéről beszélnénk annak, aki sohasem ízlelte. A hangszer maga egy kis, gitárszerű törékeny építmény, melyet a 15-16. században Spanyolországban használtak. Összesen három fennmaradt példánya helyett ma gyakorlatilag új, kópia hangszereken játszanak annak mesterei. Képi ábrázolásokból, templomi szobrokból ismerjük a hangszer nagyon sok változatát. A most készülő hangszerek elképesztően gyönyörű kézműipari remekek. Lafourcade hangszere is egy korabeli templomi szoborról kapta az alakját.

A hangja varázslatos, illik a hangszer finomságához és szépségéhez. A dupla húrozás, enyhébb feszítettség, ezüstös mégis meleg, nyájas hangzást kölcsönzött a hangszernek. Ehhez társult még a művész finom, érzékeny interpretációja is. Lafourcade pengetése a hagyományos “figueta” pengetés pedig kellemes, inegál lüktetést adott a korabeli spanyol műveknek. Egyébként a hangszere írott, fennmaradt művek többnyire spanyol tabulatúrában íródtak, amiket a közönség is megtekinthetett az előadás után.

A gyönyörűségbe mégis vegyült egy kis árnyék. Az édes, behízelt hangzás csak kezdetben tudta feledtetni azt a számos lantjátékos esetében is megfigyelhető parttalan, tagolatlan folyondárszerű előadásmódot, amiben a hallgató minden erőfeszítése ellenére is elvész és menthetetlenül kívülállóvá válik.

A pengetős hangszer sajátosságából fakad, tehát nem kizárólag az előadón múlik, hogy a pengetett hang igen rövid ideig hangzik, hamar elhal. Ebből az okból lett a hangszer

előadásainak velejárója a diminúció. Ezt még a pengetős hangszerek virágkorában is tanították, akár oly mértékig, hogy sok esetben még az eredeti mű felismerhetősége is kétséges lett. És bár kezdetben kórusműveket írtak át pengetős hangszerekre, elsősorban lantra, a korabeli polifon kórusművek folyondár-szerűsége csak tetézte ezt a követhetlenséget. A szólamok a pengetős hangszereken sokkal közelebb kerültek egymáshoz, a szólamvezetés a túlzott diminúciók miatt pedig követhetlenné vált. Ezt tapasztalhatta a hangverseny nem túl jelentős hallgatósága is.

E tekintetben, bár a hangzás miatt egy különleges kalandban részesült a hallgató, mégsem egy utazásban vett részt, hanem egy létállapotot, egy atmoszférát engedhetett be lelkébe, amely nem beszélt hozzá, hanem elringatta. Ám a sok esetben retorikus, közlékeny zeneirodalmon felnőtt hallgatóság felkészületlen volt e jelenség befogadására. Már csak eme tapasztalatért is érdemes volt részt venniük a hangversenyen.

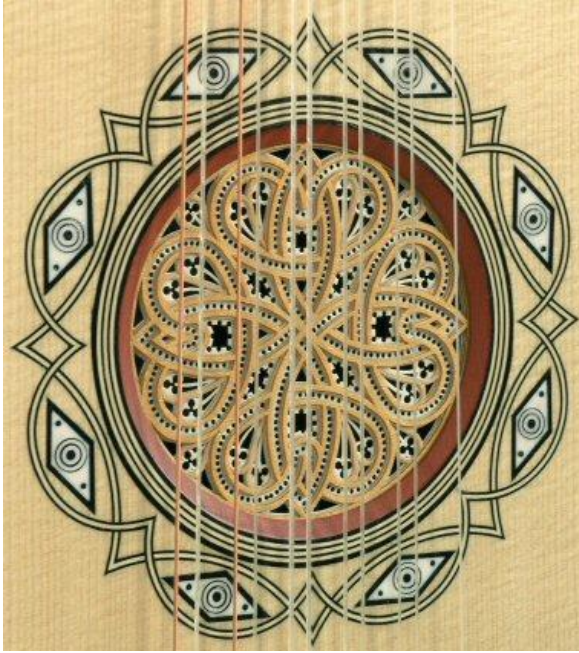
Sajnos a második rész kevésbé volt lenyűgöző. A barokk gitár annak ellenére, hogy dupla húrozású, mégis sokkal áthatóbb, mondhatni penetráns hangzású volt a vihuelához képest. Ez a későbbi utódjában tovább erősödött, így a mai gitár méginkább egyenes és kevésbé bársonyos hangú elődjénél.

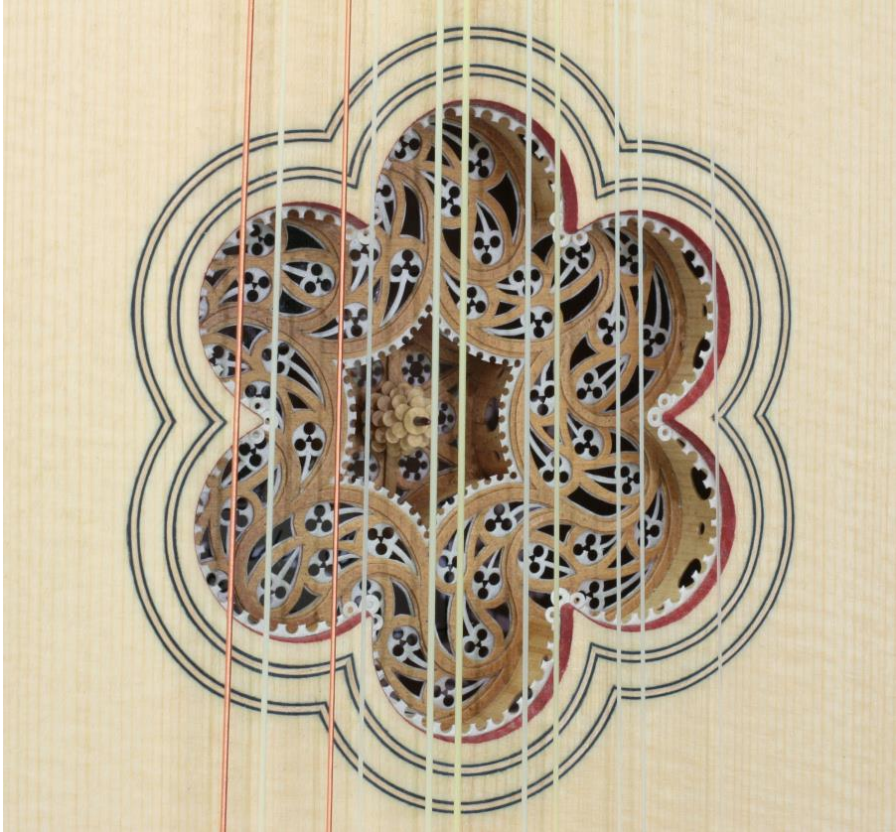
Még a táncosabb tételek sem engedték, hogy közelebb kerüljön hozzájuk a hallgató, kavargó, véget nem érő díszítéseik miatt. Ez alól talán csak az utolsó Canarias tétel volt kivétel.

Összességében mégis izgalmas élményben volt részünk köszönhetően Octavio Lafourcade előadásának.

A gyönyörűség kedvéért álljon itt néhány kép a mai un. kópia hangszerekről, melyek nézegetését tovább folytathatja a kedves olvasó, ha az interneten rákeres a hangszerre. Illetve álljon itt a művész egy rövid életrajza is mindazoknak, akiket esetleg érdekel.

Octavio Lafourcade 1955-ben született Santiago de Chile-ben.

A zeneművészeti gimnáziumi érettségi után Montrealban folytatta tanulmányait a Magistra Artium McGill University-n (1975-1979). 1981-1984 között a Conservatorio Superior de Musica-ba járt, ahol állami zenetanár vizsgát tett gitár szakon. A kölni Musikhochschule-n 1987-ben művészeti érettségit szerzett régi zene szakirányon lantból. 2004-ben doktorált zenetudományból a madridi Universidad Autónoma-n. A madridi Real Conservatorio Superior de Musica-n (korábbi iskolájában) 2002-2012-ig docensként dolgozik, szakiránya: lant, kamarazene, régi zene notáció. Előtte gitárt tanított a getafe-i Conservatoria Profesional de Musica-n 1989-től. Ezek mellett a madridi Conservatorio Profesional „Arturo Soria”-n és a getafe-i Esauela Municipal de Musica-n gitárt tanított. 2004-2005 között notációt és kamarazenét oktatott a san sebastian-i Centro Superior de Musica del País Vasco Musikene-n. Az 1997-től működő Capella de Ministrers Ensembles-nek alapító tagja. Kiemelten fontos számukra a régi zenei hagyományok újjáélesztése. 1996-ban nemzetközi régi zene nyári kurzuson vett részt Peniscola-ban. 2003-2011 között rendszeres résztvevője a Universidad de Almaria lant nyári kurzusának Spanyolországban. Több, mint 500 koncertet adott szólístaként és kamarazenészként számos országban, valamint 35 kiadott CD-n működött közre.